

TẠP CHÍ

KIỂM SÁT

NĂM THỨ 55 VIỆN KIỂM SÁT NHÂN DÂN TỐI CAO

Trong số này

- TĂNG CƯỜNG PHỐI HỢP CÔNG TÁC GIỮA TÒA ÁN NHÂN DÂN VÀ VIỆN KIỂM SÁT NHÂN DÂN
- MỘT SỐ ĐIỂM MỚI CƠ BẢN ĐỐI VỚI CÁC TỘI XÂM PHẠM HOẠT ĐỘNG TƯ PHÁP TRONG BỘ LUẬT HÌNH SỰ 2015

TRUYỀN THỐNG VẺ VANG CỦA NGÀNH KIỂM SÁT NHÂN DÂN: "NGHIỆM TỬ, TỬ TÂN, TÂN CÔNG, CÔNG TỬ, TỬ TÂN, TÂN CÔNG"

08
2016

0866 - 7357

mời quý vị, các bạn truy cập website: www.kiemsat.vn và đón xem chương trình truyền hình Kiểm sát nhân dân phát sóng trên

Số 08 năm 2016
(Phát hành ngày 20/4/2016)

MỤC LỤC

Giấy phép xuất bản số 2212/GP-BTTTT
của Bộ Thông tin và Truyền thông
cấp ngày 19/12/2011

Trụ sở Tòa soạn:
Số 44 Lý Thường Kiệt, Hoàn Kiếm, Hà Nội

Tổng Biên tập:
NGUYỄN NHƯ HÙNG

Phó Tổng Biên tập:
LÂM HUY CHIÊU
NGUYỄN THỊ MAI NGA

Website: www.kiemsat.vn
E-mail: tcks44ltk@gmail.com
toasoan@kiemsat.org.vn

Điện thoại và Fax: (04) 39361633
Phòng Biên tập: (04) 62577171
Phòng Phát hành - Quảng cáo: (04) 62881133

Cơ quan đại diện tại miền Trung:
Số 23 Trần Bình Trọng, thành phố Đà Nẵng
Điện thoại và fax: (0511) 3886939

Cơ quan đại diện tại phía Nam:
Số 199 Hoàng Văn Thụ, Phú Nhuận
Thành phố Hồ Chí Minh
Điện thoại: (08) 086895 - (08) 086894
Fax: (08) 086891

Thiết kế và chế bản: Phạm Gia Quân

In tại Công ty Cổ phần in Công Đoàn
67 Tây Sơn, Đống Đa, Hà Nội

Chủ biên: Đồng chí Nguyễn Hòa Bình, Bí thư Trung ương Đảng, Chánh án Tòa án nhân dân tối cao và đồng chí Lê Minh Trí, Ủy viên Trung ương Đảng, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao chụp ảnh lưu niệm với các đồng chí Phó Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao và Thủ trưởng các đơn vị trực thuộc Viện kiểm sát nhân dân tối cao (Hà Nội, ngày 08/4/2016).

Ảnh: Hải Long

SỰ KIỆN NỔI BẬT

	Trang
○ Kỳ họp thứ 11, Quốc hội khóa XIII thành công tốt đẹp.....	TCKS 3
○ Tăng cường phối hợp công tác giữa Tòa án nhân dân và Viện kiểm sát nhân dân.....	TCKS 6
○ Điều tôi biết về anh - một Viện trưởng mẫu mực.....	LẠI HỢP VIỆT 9

CÔNG TÁC KIỂM SÁT

○ Bộ luật Hình sự năm 2015 và một số vấn đề liên quan đến công tác kiểm sát thi hành án dân sự.....	NGUYỄN NÔNG 15
○ Các bước tiến hành thanh tra nghiệp vụ thực hành quyền công tố và kiểm sát hoạt động tư pháp trong lĩnh vực hình sự.....	NGUYỄN KIM SÁU 19
○ Trao đổi về lập hồ sơ yêu cầu tương trợ tư pháp về hình sự và vấn đề thời hạn thực hiện yêu cầu.....	MAI THẾ BAY 27

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

○ Một số điểm mới cơ bản đối với các tội phạm xâm phạm hoạt động tư pháp trong Bộ luật Hình sự 2015.....	LẠI VIỆT QUANG 31
○ Quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự năm 2015 về khởi tố vụ án hình sự theo yêu cầu của bị hại.....	LƯƠNG VĂN CÔNG 36
○ Thủ tục đối thoại theo Luật Tố tụng hành chính năm 2015.....	LÊ VIỆT SƠN-VŨ THỊ MINH THÚY 39
○ Bàn về quyết định hành chính - đối tượng xét xử của vụ án hành chính.....	NGUYỄN THỊ HÀ 45

DIỄN ĐÀN - THÔNG TIN KHOA HỌC

○ Bộ luật Hình sự năm 2015 với việc nội luật hóa các quy định của Điều ước quốc tế mà Việt Nam là thành viên.....	NGUYỄN ANH TUẤN
○ Những vấn đề rút ra từ một số vụ án dân sự Tòa án cấp sơ thẩm đình chỉ giải quyết.....	TRẦN THỊ TRÁ GIANG

TRUYỀN HÌNH KIỂM SÁT NHÂN DÂN

BÀN VỀ QUYẾT ĐỊNH HÀNH CHÍNH ĐỐI TƯỢNG XÉT XỬ CỦA VỤ ÁN HÀNH CHÍNH

NGUYỄN THỊ HÀ*

Quyết định hành chính (QĐHC) có khả năng tác động mạnh mẽ đến hoạt động quản lý hành chính nhà nước, sự phát triển kinh tế - xã hội; song, QĐHC cũng tiềm ẩn khả năng tác động tiêu cực đến mọi mặt của đời sống xã hội, có nguy cơ xâm hại đến lợi ích hợp pháp của cá nhân, tổ chức. Các QĐHC sai trái, ảnh hưởng đến quyền và lợi ích của người dân thì được phép khởi kiện để Tòa án ra phán quyết về tính hợp pháp của các quyết định đó. Vậy, QĐHC nào thì thuộc đối tượng xét xử của vụ án hành chính, Tòa án dựa trên những căn cứ nào để ra phán quyết về tính hợp pháp của quyết định hành chính là những nội dung được bàn trong bài viết này.

1. Nhận diện quyết định hành chính là đối tượng xét xử vụ án hành chính

Quyết định hành chính là thuật ngữ được đề cập khá phổ biến trong lĩnh vực quản lý hành chính nhà nước. Vì vậy, hiện nay có khá nhiều quan niệm khác nhau về quyết định hành chính. Việc xác định đúng đắn, rõ ràng quyết định hành chính thuộc phạm vi khởi kiện của vụ án hành chính có vai trò quan trọng nhằm tránh hết tạo điều kiện cho các cá nhân, tổ chức khởi kiện đồng thời tránh nhầm lẫn trong quá trình

thụ lý cũng như trong quá trình giải quyết vụ án hành chính của Tòa án; giúp Tòa án ra bản án đúng pháp luật, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của đương sự, trật tự quản lý hành chính nhà nước.

Hiện nay, trong các văn bản pháp luật còn đưa ra các quy định khác nhau về khái niệm, hình thức, chủ thể ban hành quyết định hành chính và pháp luật cũng chưa có quy định thống nhất về vấn đề này. Ví dụ: Khoản 8 Điều 2 Luật Khiếu nại năm 2011 quy định: “Quyết định hành chính là văn bản do cơ quan hành chính nhà nước hoặc người có thẩm quyền trong cơ quan hành chính nhà nước ban hành để quyết định về một vấn đề cụ thể trong hoạt động quản lý hành chính nhà nước được áp dụng một lần đối với một hoặc một số đối tượng cụ thể”. Trong khi đó, tại khoản 1 Điều 3 Luật Tố tụng hành chính (Luật TTHC) năm 2015 quy định: “Quyết định hành chính là văn bản do cơ quan hành chính nhà nước, cơ quan, tổ chức được giao thực hiện quản lý hành chính nhà nước ban hành hoặc người có thẩm quyền trong cơ quan, tổ chức đó ban hành quyết định về vấn đề cụ thể trong

*Thạc sĩ, Giảng viên Khoa Luật, Đại học Vinh.

hoạt động quản lý hành chính được áp dụng một lần đối với một hoặc một số đối tượng cụ thể”.

Nhiều ý kiến cho rằng, khái niệm quyết định hành chính tại khoản 1 điều 3 Luật TTHC chưa nêu được những tiêu chí đặc trưng để xác định văn bản nào là quyết định hành chính và là đối tượng khởi kiện vụ án hành chính. Vì vậy, cần xác định những tiêu chí đặc trưng của một QĐHC, hành vi hành chính có thể là đối tượng khởi kiện vụ án hành chính, cụ thể là: “(1) Tính quyền lực công; (2) Sự tác động trực tiếp và chính xác của quyết định hành chính, hành vi hành chính đối với người khởi kiện; (3) Quyết định hành chính, hành vi hành chính bị khiếu kiện không thuộc phạm vi loại trừ”⁽¹⁾. Theo hướng này, cần đưa ra định nghĩa QĐHC thuộc đối tượng khởi kiện để yêu cầu Tòa án giải quyết vụ án hành chính là văn bản thể hiện dưới hình thức quyết định hoặc công văn, thông báo, kết luận do cơ quan hành chính nhà nước, cơ quan tổ chức khác hoặc người có thẩm quyền trong các cơ quan, tổ chức đó ban hành áp dụng một lần đối với một hoặc một số đối tượng cụ thể quyết định về vấn đề nhất định trong hoạt động quản lý hành chính nhà nước mà người khởi kiện cho rằng quyền và lợi ích hợp pháp của mình bị xâm hại, cụ thể:

- Quyết định hành chính được cơ quan hành chính nhà nước, cơ quan tổ chức khác hoặc người có thẩm quyền trong cơ quan tổ

(1) Xem Báo cáo số 04/BC-TANDTC Tổng kết 3 năm thi hành Luật Tố tụng hành chính, ngày 29/01/2015 của Tòa án nhân dân tối cao.

chức đó ban hành trong khi giải quyết, xử lý những việc cụ thể trong quản lý hành chính là đối tượng khởi kiện vụ án hành chính tại Tòa án;

- Quyết định hành chính được ban hành sau khi có khiếu nại, quyết định này chỉ được coi là đối tượng khởi kiện vụ án hành chính khi có nội dung sửa đổi, bổ sung, thay thế, hủy bỏ một phần hoặc toàn bộ quyết định hành chính cơ quan hành chính nhà nước, cơ quan tổ chức khác hoặc người có thẩm quyền trong cơ quan tổ chức đó ban hành trong khi giải quyết, xử lý những vụ việc cụ thể thuộc thẩm quyền của mình.

Như vậy, quyết định hành chính là đối tượng xét xử vụ án hành chính phải thỏa mãn các điều kiện:

Thứ nhất, về hình thức, quyết định hành chính phải thể hiện bằng văn bản: Có thể thể hiện dưới hình thức pháp lý hay không pháp lý (quyết định, công văn, kết luận, thông báo...) như khoản 1 Điều 1 Nghị quyết số 02/2011/NQ-HĐTP ngày 29/7/2011 của Hội đồng thẩm phán Tòa án nhân dân (TAND) tối cao về việc hướng dẫn thi hành một số quy định của Luật TTHC (Nghị quyết số 02/2011/NQ-HĐTP), nêu chứa “quyết định về một vấn đề cụ thể trong hoạt động quản lý hành chính được áp dụng một lần đối với một hoặc một số đối tượng cụ thể” đều là QĐHC. Quy định như vậy nhằm bảo đảm quyền khởi kiện, nhất là trong thực tiễn nước ta đang rất phổ biến các QĐHC không mang tính pháp lý như công văn, kết luận, thông báo... Quy định này cũng phù hợp với các quy định tương ứng của luật tố tụng hành chính ở các nước phát triển.

văn bản quy phạm pháp luật làm cơ sở để ban hành ra nó, có nghĩa là quyết định hành chính được ban hành trên cơ sở áp dụng đúng pháp luật. Nội dung QĐHC được ban hành trên cơ sở áp dụng các quy định pháp luật đang có hiệu lực thi hành vào thời điểm ban hành quyết định hành chính và không trái với các quy định có giá trị pháp lý cao hơn⁽⁴⁾. Trong quá trình Tòa án đánh giá quyết định hành chính ban hành có đầy đủ căn cứ hay không cần phải xem xét tổng thể thực tế vụ việc cần giải quyết, yêu cầu người bị kiện cung cấp các tài liệu, chứng cứ để chứng minh, tự mình hoặc yêu cầu các bên có liên quan thu thập các chứng cứ chứng minh để ra phán quyết phù hợp nhất về tính hợp pháp của quyết định hành chính.

Thứ ba, các quyết định hành chính được hình thành theo trình tự thủ tục, dưới hình thức được pháp luật quy định. Trình tự, thủ tục, hình thức ban hành được quy định cụ thể trong các văn bản quy phạm pháp luật chuyên ngành có liên quan.

Tóm lại, việc xác định rõ ràng khái niệm quyết định hành chính, các tiêu chí xác định quyết định hành chính với tư cách là đối tượng xét xử, cũng như các căn cứ để Tòa án phán quyết về tính hợp pháp của quyết định hành chính có một ý nghĩa quan trọng nhằm tạo điều kiện cho người khởi kiện và Tòa án xác định đúng thẩm quyền, đưa ra phán quyết hợp lý bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp cho công

dân, tổ chức. Vì vậy, đòi hỏi pháp luật tố tụng hành chính nước ta cần quy định một cách minh bạch, rõ ràng các thuật ngữ có liên quan đến quyết định hành chính là đối tượng xét xử của vụ án hành chính, tiến tới xây dựng quy định khung về căn cứ đánh giá tính hợp pháp của quyết định hành chính làm cơ sở để Tòa án kiểm tra đánh giá và đưa ra cách xử lý phù hợp nhất. Dự thảo Luật Ban hành quyết định hành chính đang được xây dựng quy định nguyên tắc, trình tự, thủ tục ban hành QĐHC sẽ là căn cứ pháp lý để đánh giá tính hợp pháp của QĐHC. ♦

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Quốc hội, “Luật Tố tụng hành chính”, (số 64/2010/QH12), ngày 24/11/2010.
2. Quốc hội, “Luật Khiếu nại”, (số: 02/2011/QH13), ngày 11/11/2011.
3. Bùi Thị Đào, “*Tính hợp pháp và tính hợp lý của quyết định hành chính*”, Luận án tiến sĩ luật học, trường Đại học Luật Hà Nội, 2008.
4. TS. Phạm Hồng Thái - Chủ biên (2001), *Quyết định hành chính, hành vi hành chính - Đối tượng xét xử hành chính của Tòa án*, Nxb. Tổng hợp Đồng Nai.
5. Vũ Thư, “*Tính hợp pháp và hợp lý của văn bản pháp luật và các biện pháp xử lý các khiếm khuyết của nó*”, Tạp chí Nhà nước và Pháp luật (01/2003).
6. Nguyễn Văn Quang, “*Về xác định các căn cứ đánh giá tính hợp pháp của quyết định hành chính trong xét xử các vụ án hành chính*”, Tạp chí Luật học, số 4/2004.
7. Nguyễn Văn Quang, “*Các căn cứ đánh giá tính hợp pháp của quyết định hành chính*”, tạp chí Luật học, số 11/2013.

(4) Xem: Đào Kim Cương, “*Một số căn cứ hủy quyết định hành chính bị khiếu kiện, cơ quan nhà nước ban hành quyết định hành chính trái pháp luật bồi thường thiệt hại cho công dân*”, Tạp chí Tòa án nhân dân, số 4/2001.